

w sprawie wniosku Uniwersytetu Gdańskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku historia prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej:

utrzymuje w mocy ocenę pozytywną ze skróconym okresem obowiązywania na okres do 2 lat wyrażoną w uchwale nr 163/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 maja 2020 r. w sprawie oceny programowej na kierunku historia prowadzonym na Uniwersytecie Gdańskim na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż argumenty oraz informacje dodatkowe przedstawione we wniosku Uniwersytetu Gdańskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku historia prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, nie uzasadniają zmiany pozytywnej oceny programowej na okres do 2 lat wyrażonej w § 1 uchwały nr 163/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 maja 2020 r.

Pozytywna ocena, o której mowa w § 1 przedmiotowej uchwały, została wydana zgodnie z określonymi w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej warunkami przyznawania ocen, uwzględniającymi stopień spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej. Pozytywna ocena na skrócony okres dwóch lat wynika stąd, iż kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się, kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się, kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia oraz kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd doskonalenie programu studiów, zostały spełnione częściowo. Pozostałe kryteria zostały spełnione.

W § 2 przedmiotowej Uchwały Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej sformułowało następujące zalecenia:

1. Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się:

1. Należy uszczegółowić efekty uczenia się przypisane do zajęć lub grup zajęć tak, by były możliwe do uzyskania przez studentów w ramach realizacji tych zajęć.
2. Należy efekty uczenia się zdefiniowane dla programów studiów mających zastosowanie do studentów, którzy rozpoczęli kształcenie przed 1 października 2019 r. w pełni powiązać z ogólnymi i szczegółowymi efektami sformułowanymi

w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Na przykład pokrycia w efektach sformułowanych na poziomie kierunku dla studiów pierwszego i drugiego stopnia nie znajdują określone w standardach ogólne efekty kształcenia z kategorii wiedzy: „posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania – uczenia się” oraz z kategorii umiejętności: „posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów”.

Stanowisko Uczelni

W odniesieniu do zalecenia 1.1, Uczelnia stwierdza, iż „zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 34/R/19 Uniwersytet Gdański podjął w 2019 roku działania w tym kierunku i na Wydziale Historycznym są one już bardzo zaawansowane zwłaszcza, że muszą zakończyć się do dnia 30 września 2020 roku”. Uniwersytet Gdański postuluje więc, by powyższe zalecenie o charakterze naprawczym uznać za „rekomendację, wskazującą nowe możliwości doskonalenia jakości kształcenia (zgodnie z okolicznościami przewidzianymi w pkt 3.1 załącznika nr 3 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej – stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm.) i deklaruje pełną realizację takiej rekomendacji”.

Polemizując ze stwierdzeniem o konieczności uszczegółowienia efektów uczenia się przypisanych do zajęć, Wnioskodawca stwierdza, iż „Uniwersytet Gdański nie zgadza się z sugestią, że wpisanie tego samego efektu kierunkowego (nazywanego przez ZNHoNT ogólnym) do sylabusów kilku przedmiotów było jednoznaczne z deklaracją, że student osiągnie efekt kierunkowy po zaliczeniu jednego przedmiotu”. Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dołączono 12 przykładowych sylabusów, które częściowo potwierdzają to stanowisko i przypisują ten sam efekt kierunkowy do kilku przedmiotów, a zarazem w drugiej kolumnie wprowadzają dodatkowo uszczegółowione opisy efektów ściślej związane z tematyką konkretnych zajęć. Przykładowo efekt kierunkowy K1H_W03 Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu historii powszechnej (w zakresie pięciu głównych epok historycznych) w ujęciu chronologicznym i tematycznym, pojawia się w sylabusach takich zajęć, jak Historia starożytna powszechna, Historia średniowieczna powszechna, Historia nowożytna powszechna oraz Historia powszechna XIX wieku. W każdym z tych sylabusów efekt kierunkowy sformułowano dwukrotnie: raz w brzmieniu wspólnym dla wszystkich sylabusów, a raz uszczegółowiony. I tak np. w sylabusie zajęć Historia starożytna powszechna obok wyżej wymienionego wspólnego opisu efektu znajduje się też uszczegółowiony, ale opatrzony identycznym numerem: K1H_W03 Posiada zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie wiedzę o historii starożytnej (do 476 r. n. e.); wymienia i opisuje wydarzenia i procesy zachodzące w tym okresie. Charakteryzuje wpływ czynnika religijnego oraz idei na dzieje starożytne.

Odpowiadając na zalecenie 1.2, Wnioskodawca również „postuluje, by powyższe zalecenie o charakterze naprawczym uznać za rekomendację wskazującą nowe możliwości doskonalenia

jakości kształcenia”. Wnioskodawca przeprowadza ponadto argumentację natury prawnej, stwierdzając, iż:

po pierwsze, rozporządzenie z 17 stycznia 2012 r., do którego odwołuje się uchwała nr 163/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 maja 2020 r. „jest aktem prawnym uznanym za uchylony”,

po drugie, „według załącznika nr 1 Raportu z wizytacji rozporządzenie z 17 stycznia 2012 roku nie zostało uznane przez ZO PKA jako obowiązująca podstawa prawna oceny jakości kształcenia w trakcie przeprowadzanej na kierunku Historia oceny programowej (por. Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia; - str. 63 raportu z wizytacji zespołu oceniającego PKA, Warszawa 2019 r.)”,

po trzecie, „w standardzie jakości kształcenia 1.2a określonym w szczegółowych kryteriach dokonywania oceny programowej (Załącznik nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej) znajduje się wyłącznie odwołanie do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 poz. 1450 ze zm.) wydanego na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.), a nie do nieobowiązującego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2012, poz. 131) wydanego na podstawie nieobowiązującej już Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2005, nr 164, poz. 1365 ze zm.).

W konkluzji Wnioskodawca deklaruje jednak „możliwie pełną realizację takiej rekomendacji”.

Stanowisko Prezydium PKA

Odpowiedź Wnioskodawcy ma w obydwu punktach charakter na przemian polemiczny, deklaracyjny i postulacyjny. Wnioskodawca deklaruje przeprowadzenie zmian i podaje przykłady sylabusów, które zawierają zarówno ogólne, jak i uszczegółowione opisy efektów. Uczelnia wskazuje, iż zmiany są w toku. Wnioskodawca podejmuje ponadto polemikę natury prawnej, której nie można uznać, gdyż:

po pierwsze, rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 poz. 131), do którego odwołuje się uchwała nr 163/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 maja 2020 r. jest faktycznie aktem prawnym uchylonym, z tym że, data uchylenia tego rozporządzenia to 3 sierpnia 2019 r., natomiast data przeprowadzenia wizytacji to 13-14 maja 2019 r. Oznacza to, że rozporządzenie obowiązywało w czasie przeprowadzania wizytacji, a zatem także w odniesieniu do uchwały nr 163/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 maja 2020 r.

po drugie, Załącznik nr 1 Raportu z wizytacji (s. 63) faktycznie nie wymienia rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 poz. 131), choć w Raporcie znajdują się liczne odniesienia do tego rozporządzenia: na przykład na stronach 8, 10-13, 16-20, 23-24, 28, 32-33, 61. Ponadto w Załączniku „Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej. Profil ogólnoakademicki” do Raportu z wizytacji Wnioskodawca otrzymał informację, jakie akty prawne stanowią podstawę oceny. I tak, na przykład Standard jakości kształcenia 1.2a obejmuje „Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy” (s. 88 Raportu z wizytacji). Wskazać należy, że zgodnie z art. 349 pkt 6 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012 poz. 131) zachowało swoją moc obowiązującą, nawet pomimo uchylecia ustawy stanowiącej podstawę jego wydania tj. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 z późn. zm.), aż do czasu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 poz. 1450 z późn. zm.).

po trzecie, standard jakości kształcenia 1.2a określony w szczegółowych kryteriach dokonywania oceny programowej (Załącznik nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej - tekst ujednolicony uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałą Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 18 lutego 2019 r. nr 1/2019) nie odwołuje się ani do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 poz. 1450 ze zm.), ani też do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2012, poz. 131), a jedynie do „art. 68 ust. 3 ustawy” (s. 16 Statutu PKA). Wobec powyższego nie można zgodzić się z argumentacją Wnioskodawcy; trudno bowiem oczekiwać, że dokument wcześniejszy (Statut PKA) będzie się odnosił do aktu prawnego, który wszedł w życie ponad pięć miesięcy później (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 poz. 1450 ze zm)).

Uczelnia przedstawiła przykłady sylabusów, które częściowo uwzględniają zalecenie zawarte w przedmiotowej Uchwale. Nie przedstawiła jednak stosownych uchwał dotyczących zmiany programu studiów, co wynika z faktu, iż działania naprawcze zostały podjęte, ale jeszcze nie zakończone. Nie ma zatem przesłanek do zmiany zaleceń. Zalecenia pozostają w mocy.

2) Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

1. Należy dostosować treści kształcenia do efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć w celu zapewnienia możliwości osiągnięcia tych efektów przez studentów.
2. Należy dostosować treści kształcenia i formy zajęć na *specjalności nauczycielskiej* na obu poziomach studiów do efektów uczenia się i wymagań sformułowanych odpowiednio w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela oraz w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
3. Należy sformułować efekty uczenia się dla praktyk zawodowych specyficzne dla każdej specjalności i adekwatne do celów praktyk oraz odpowiadające im treści programowe, a w przypadku *specjalności nauczycielskiej* dostosować je do wymagań odpowiednio rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
4. Należy dostosować narzędzia weryfikacji efektów uczenia się do efektów uczenia się przypisanych do praktyk zawodowych oraz wprowadzić sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie praktyk pozwalający na ocenę stopnia osiągnięcia przypisanych do nich efektów uczenia się.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedź na zalecenie 2.1 Uczelnia deklaruje, iż „zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 34/R/19 Uniwersytet Gdański podjął w 2019 roku działania w tym kierunku i na Wydziale Historycznym są one już bardzo zaawansowane zwłaszcza, że muszą zakończyć się do dnia 30 września 2020 roku”. Uniwersytet Gdański postuluje więc, by powyższe zalecenie o charakterze naprawczym uznać za „rekomendację, wskazującą nowe możliwości doskonalenia jakości kształcenia (zgodnie z okolicznościami przewidzianymi w pkt 3.1 załącznika nr 3 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej – stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm.) i deklaruje pełną realizację takiej rekomendacji”.

Odpowiedź na zalecenie 2.2 z jednej strony zawiera postulat, „by powyższe zalecenie o charakterze naprawczym uznać za rekomendację wskazującą nowe możliwości doskonalenia jakości kształcenia”, a z drugiej strony deklarację, iż „Wydział Historyczny dostosował już treści kształcenia i formy zajęć na specjalności nauczycielskiej na obu poziomach studiów do efektów uczenia się i wymagań sformułowanych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 poz. 1450 ze zm.)”. Wnioskodawca odsyła do następujących dokumentów:

- a/ program studiów dla HSSL na rok akademicki 2019/2020; Wnioskodawca podaje stronę internetową, która zawiera dokument pod nazwą „Historia studia stacjonarne pierwszego stopnia specjalność: nauczycielska”
- b/ program studiów dla HSSM na rok akademicki 2019/2020; Wnioskodawca podaje stronę internetową, która zawiera dokument pod nazwą „Historia studia stacjonarne drugiego stopnia specjalność: nauczycielska - historia i WOS”. Program studiów dla HSSM przedstawiono też w załączniku do WPRS (Załączniki do WPRS - bez sylabusów, s. 2) Wnioskodawca zaznacza, iż w tym programie „w związku ze zmianami, w celu udoskonalenia przygotowania absolwentów do pracy zawodowej wprowadzone zostały nowe przedmioty: Podstawy antropologii oraz Prawa człowieka i ich ochrona”
- c/ program studiów dla HSSM na rok akademicki 2020/2021. W załączniku do WPRS znajduje się dokument pod nazwą „Historia studia stacjonarne drugiego stopnia specjalność nauczycielska - historia i WOS” (Załączniki do WPRS - bez sylabusów, s. 3) oraz program studiów „Historia studia stacjonarne pierwszego stopnia specjalność: nauczycielska” na rok akademicki 2020/2021 (Załączniki do WPRS - bez sylabusów, s. 1).

Zmiany wprowadzone w programach studiów opisano pokrótce w punkcie Ad. II.1.4./ wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w Części II „Argumenty do uzasadnienia stopnia spełnienia każdego ze szczegółowych kryteriów oceny programowej” (s. 8). Wskazano tam, iż w przypadku studentów studiujących obecnie [2019/2020] na I roku HSSM włączono do programu studiów specjalności nauczycielskiej dodatkowe zajęcia z pedagogiki i psychologii w wymiarze 2x15 godzin ćwiczeń, realizowane w III semestrze studiów i ukierunkowane na uzupełnienie brakujących efektów uczenia się. Zgodnie z deklaracją Wnioskodawcy, w przypadku pozostałych studentów na specjalności nauczycielskiej obligatoryjnie włączono wskazane efekty do realizacji podczas zajęć z pedagogiki i psychologii na I roku studiów magisterskich w wymiarze 2x30 godzin. Wnioskodawca podnosi też, iż „dla ułatwienia realizacji w/w efektów od roku akademickiego 2020/2021 zmieniona została forma tych zajęć z wykładów na ćwiczenia”. Wnioskodawca deklaruje, iż odpowiednie korekty programów studiów zostały już zatwierdzone przez Radę Dziekana Wydziału Historycznego w dniu 22 maja 2020 r. i do końca czerwca 2020 roku zostaną one poddane pod głosowanie na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Gdańskiego.

Odpowiedź na zalecenie 2.3 odsyła do odpowiedzi na zalecenie 2.2 .

Odpowiadając na zalecenie 2.4, Wnioskodawca deklaruje intencję „wprowadzenia w ramach każdej z oferowanych specjalności zawodowych zaliczenia praktyk na ocenę”. Uczelnia informuje też, iż „Rada Dziekana Wydziału Historycznego pozytywnie zaopiniowała już takie zmiany w programie studiów w dniu 22 maja 2020 r. i obecnie czeka na zatwierdzenie tych zmian przez Senat Uniwersytetu Gdańskiego”. Proponowane zmiany polegają na wprowadzeniu zaliczenia na ocenę zamiast zaliczenia bez oceny w przypadku wszystkich praktyk zawodowych realizowanych na kierunku Historia. Taka forma zaliczenia ma obowiązywać wszystkie specjalności I i II stopnia dla studentów rozpoczynających studia od roku akademickiego 2020/2021.

Stanowisko Prezydium PKA

Odpowiedź Wnioskodawcy ma charakter deklaracyjny i postulacyjny. W odpowiedzi na zalecenie, Wnioskodawca powołuje się na zarządzenie Rektora nr 34/R/19 w sprawie wzoru opisu przedmiotu (sylabusu) obowiązującego na Uniwersytecie Gdańskim. Wskazuje to na sprowadzenie dostrzeżonej w zaleceniu niespójności treści kształcenia z efektami uczenia się wyłącznie do kwestii stosowania jednolitego wzoru opisu przedmiotu (sylabusu), co jest uproszczeniem problemów dostrzeżonych w trakcie wizytacji.

Deklaracja, iż Wydział Historyczny dostosował już treści kształcenia i formy zajęć na specjalności nauczycielskiej na obu poziomach studiów do efektów uczenia się i wymagań sformułowanych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 poz. 1450 ze zm.) nie została poparta wyjaśnieniem w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia i tylko zdawkowo uzasadniona w odniesieniu do studiów drugiego stopnia.

Można uznać wyjaśnienie zawarte w Części II WPRS dotyczące planu włączenia do programu studiów specjalności nauczycielskiej drugiego stopnia dwóch dodatkowych zajęć z pedagogiki i psychologii w wymiarze 2x15 godzin ćwiczeń, które mają zostać zrealizowane w III semestrze studiów, co znajduje potwierdzenie w przedstawionym programie studiów na rok akademicki 2019/2020. Zmiana miałaby dotyczyć trzeciego semestru, czyli następnego roku studiów. Ponadto, jak wynika z dokumentacji jest to zmiana doraźna, służąca rozwiązaniu problemu dostrzeżonego przez zespół oceniający PKA, a nie zmiana trwała mająca na celu podniesienie jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Z odpowiedzi Wnioskodawcy nie wynika jasno, jakich „pozostałych studentów na specjalności nauczycielskiej” dotyczy zadeklarowane we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy obligatoryjne włączenie wskazanych efektów do realizacji podczas zajęć z pedagogiki i psychologii na I roku studiów magisterskich w wymiarze 2x30 godzin. Niejasność dotyczy też „wskazanych efektów”, których we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie wymieniono.

Analiza programów studiów załączonych do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy potwierdza deklarację Wnioskodawcy, iż od roku akademickiego 2020/2021 forma zajęć z pedagogiki i psychologii na studiach drugiego stopnia ocenianego kierunku została zmieniona z wykładów na ćwiczenia, co faktycznie może stanowić formę bardziej sprzyjającą nabywaniu umiejętności i kompetencji kluczowych dla wykonywania zawodu nauczyciela i co jest odpowiedzią na ocenę zawartą w Opinii ZNHiNT, stanowiącej Załącznik do Uchwały Nr 163/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 maja 2020 r. Opinia ta powołując się na rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 poz. 1450 ze zm.), wskazuje, iż rozporządzenie w pkt. 3.2 zobowiązuje uczelnie do realizacji dwóch trzecich godzin zajęć z grupy B „w formie wykładów i ćwiczeń”. Jak stwierdzono w przedmiotowej Opinii „na kierunku historia prowadzonym przez Uniwersytet Gdański godziny te realizowane są wyłącznie w formie wykładów”.

Deklaracja, iż odpowiednie korekty programów studiów zostały już zatwierdzone przez Radę Dziekana Wydziału Historycznego w dniu 22 maja 2020 r. nie znajduje potwierdzenia

w dokumentacji zawartej we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Takiego dokumentu do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie dołączono. Poza tym, wskazać należy, że zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), ustalenie programu studiów i wprowadzanie w nim zmian należy do kompetencji Senatu a nie innego ciała kolegialnego uczelni.

Wnioskodawca nie odniósł się do zalecenia 2.3 dotyczącego konieczności sformułowania efektów uczenia się dla praktyk zawodowych specyficznych dla każdej specjalności i adekwatnych do celów praktyk oraz odpowiadających im treści programowych, odsyłając jedynie do odpowiedzi na zalecenie 2.2, które dotyczyło innych choć powiązanych kwestii. Nie wniósł zatem nowych informacji, które pozwoliłyby uznać jego argumentację za uzasadnioną.

W odniesieniu do zalecenia 2.4, Uczelnia wskazuje na plan wprowadzenia zaliczenia na ocenę wszystkich praktyk zawodowych dla wszystkich specjalności dla studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2020/2021. Analiza dokumentacji nie w pełni potwierdza zadeklarowane zmiany. Na przykład, w programie studiów „Historia studia stacjonarne pierwszego stopnia specjalność: nauczycielska” na rok akademicki 2020/2021 w rzędzie Lp. 10 Praktyki zawodowe [30 godz.] nadal figuruje zaliczenie bez oceny "Z". Z przedstawionych programów studiów wynika, iż praktyki nie są traktowane na równi z innymi zajęciami. W tabeli przedstawiającej liczbę godzin przewidzianych dla poszczególnych zajęć, przy praktykach figuruje liczba "0". Informacja o wymiarze godzinowym praktyk znajduje się jedynie w nazwie przedmiotu. Pozostaje też nierozwiązany problem dostosowania narzędzi weryfikacji efektów uczenia się do efektów uczenia się przypisanych do praktyk zawodowych oraz weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych w trakcie praktyk przez studentów kontynuujących studia. Ponadto procedura zatwierdzania zmian nie została zakończona, a zatem trudno ocenić efekty jej planowanego wprowadzenia.

Odpowiedzi na zalecenia są w znacznej mierze postulatywne i deklaratywne. Nie odnoszą się one do zasadniczych kwestii podniesionych w uchwale Prezydium PKA takich, jak dostosowanie treści kształcenia do efektów uczenia się oraz sformułowanie efektów uczenia się dla praktyk zawodowych specyficznych dla każdej specjalności i adekwatnych do celów praktyk oraz odpowiadających im treści programowych. Przedstawiono zmiany programowe dotyczące zajęć z psychologii i pedagogiki dla specjalności nauczycielskiej na studiach drugiego stopnia. Nie przedstawiono jednak stosownych uchwał w tej sprawie i nie rozwiązano problemu weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie praktyk zawodowych w przypadku osób kontynuujących studia. Z uwagi na niepełny i deklaracyjny charakter przedstawionych zmian, nie ma podstaw do zmiany zaleceń. Zalecenia pozostają w mocy.

3) Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Należy poddać monitoringowi z udziałem studentów funkcjonowanie systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się, z uwzględnieniem systemu składania skarg i wniosków oraz reagowania na sytuacje konfliktowe oraz zapobiegania różnym formom dyskryminacji.

Stanowisko Uczelni

W Części III WPRS Wnioskodawca postuluje, „by powyższe zalecenie o charakterze naprawczym uznać za rekomendację wskazującą nowe możliwości doskonalenia jakości kształcenia” oraz „zapewnia, że będzie stale usprawniał i modernizował system składania skarg i wniosków oraz reagowania na sytuacje konfliktowe oraz zapobiegania różnym formom dyskryminacji”. Wnioskodawca podnosi, iż Wydział Historyczny „nigdy nie bagatelizował, nie bagatelizuje i nie będzie bagatelizował (ani dopuszczał do zaistnienia) żadnych form dyskryminacji wśród lub wobec studentów wydziału”, a zarazem „deklaruje jeszcze bardziej intensywne monitorowanie funkcjonowania systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się z udziałem studentów, udoskonalanie systemu składania skarg i wniosków oraz reagowanie na potencjalne sytuacje konfliktowe”.

W Części II WPRS (Ad. II.8.1.) Wnioskodawca stwierdza, iż „stoi na stanowisku, że system zgłaszania ‘przypadków konfliktowych’ jest rozbudowany, działa sprawnie i umożliwia szybkie ich wykrywanie oraz rozwiązywanie. Studenci mają możliwość zgłoszenia swoich uwag: a/ opiekunowi roku, b/ w anonimowych ankietach (papierowej albo/i elektronicznej), c/ poprzez anonimową skrzynkę (https://historia.ug.edu.pl/studenci_wydzialu_historycznego/jakosc_ksztalcenia/formularz_uwag_o_jakosci_ksztalcenia), d/ na corocznych spotkaniach studentów kierunku z dyrekcją Instytutu Historii, e/ na spotkaniach władz Wydziału Historycznego z Samorządem Studentów Wydziału Historycznego, lub f/ poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Rady Instytutu Historii”. Wnioskodawca zaprzecza, jakoby podejmowano próby bagatelizowania przypadku dyskryminacji wymienionego w Raporcie z wizytacji (s. 52). Wskazano, iż przesłuchania 47 (na ogółem 49) studentów specjalności nauczycielskiej przeprowadzone przez Rzecznika Dyscyplinarnego Uniwersytetu Gdańskiego do spraw Nauczycieli Akademickich nie potwierdziły nieprawidłowości wytkniętych przez ZO PKA. Spotkanie ze studentami, które odbyło się online 22 maja 2020 r. także nie potwierdziło zaistnienia przypadków dyskryminacji na ocenianym kierunku w roku akademickim 2019/2020.

Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy załączono:

- a) wniosek Prorektor ds. Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego z 24 maja 2019 roku (L.dz. R400/156/2018) o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w sprawie sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych, skierowany do Rzecznika Dyscyplinarnego Uniwersytetu Gdańskiego do spraw Nauczycieli Akademickich. Załączniki do wniosku stanowią: kopia notatki służbowej ze spotkania z zespołem oceniającym PKA w dniu 14 maja 2019 r. oraz wyniki ankiety studenckiej dotyczącej zajęć, co do których prowadzenia zgłoszono nieprawidłowości i przeprowadzonej 14 maja 2019 r. (Załączniki do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy - bez sylabusów, s. 4-7),
- b) postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Uniwersytetu Gdańskiego ds. nauczycieli akademickich z dnia 13 stycznia 2020 r. o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przewinienia dyscyplinarnego (Załączniki do WPRS - bez sylabusów, s. 8-13). Dokument ten informuje, iż w wyniku przesłuchania studentów ustalono, że nauczyciel używał podczas wykładów terminów „pederaści” i „niemieccy zboczeńcy”, jednak „w ocenie Rzecznika Dyscyplinarnego, żaden z cytowanych terminów, nie może być uznany za obraźliwy, poniżający lub wulgarny”. Powołując się na słowniki języka polskiego, Rzecznik Dyscyplinarny stwierdza, że „są to terminy

neutralne, służące opisowi, a nie wartościowaniu bądź wyrażaniu negatywnych ocen”. Zdaniem Rzecznika Dyscyplinarnego wypowiedzi nauczyciela na temat osób homoseksualnych „mieszczą się w granicach wolności słowa”.

c) protokół ze spotkania ze studentami studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku historia przeprowadzonego online w dniu 22 maja 2020 r. przez Dyrekcję Instytutu Historii, z którego wynika m.in., że w roku akademickim 2019/2020 na ocenianym kierunku nie zaobserwowano przypadków dyskryminacji. Podczas spotkania Dyrekcja Instytutu Historii podniosła także problem rezygnacji wielu studentów w trakcie i na koniec I semestru I roku studiów pierwszego stopnia (Załączniki do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy - bez sylabusów, s. 14-15).

Stanowisko Prezydium PKA

Z informacji przedstawionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wynika, iż zespół oceniający PKA uzyskał informację o przypadkach dyskryminacji podczas spotkania ze studentami ocenianego kierunku i przekazał ją Władzom Uczelni. Prorektor ds. Kształcenia podjęła stosowne kroki, takie jak przeprowadzenie natychmiastowej ankiety studenckiej oraz skierowanie wniosku do Rzecznika Dyscyplinarnego Uniwersytetu Gdańskiego do spraw Nauczycieli Akademickich. Rzecznik Dyscyplinarny przeprowadził postępowanie i wydał orzeczenie. Właściwym działaniem naprawczym było też przeprowadzenie spotkania ze studentami i wspólna refleksja nad licznymi przypadkami rezygnacji ze studiów. Doceniając podjęte działania naprawcze, należy wskazać, iż są one reakcją na impuls ze strony zespołu oceniającego PKA. Mimo istnienia procedur wskazanych przez Wnioskodawcę w odpowiedzi na zalecenie, to zespół oceniający PKA odegrał rolę pośrednika pomiędzy studentami i Władzami Uczelni oraz inicjatora działań naprawczych. Fakt, iż studenci zwrócili się do zespołu oceniającego PKA może wynikać stąd, iż dotąd na ocenianym kierunku nie przeprowadzono ankiet studenckich dotyczących zajęć prowadzonych przez pracowników innych wydziałów, a zatem w procedurach systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się istniała luka, na co wskazano w Raporcie z wizytacji.

Wyjaśnienia Uczelni wskazują, iż Władze prawidłowo zareagowały na wskazany przez zespół oceniający PKA problem. Istotą monitoringu funkcjonowania systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się, wskazanego w zaleceniu jest jednak nie tylko reagowanie, ale i systematyczne stosowanie narzędzi pozwalających diagnozować problemy. Poprawę skuteczności systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się, w tym kwestię wypełnienia luki w systemie ankietyzacji, będzie można stwierdzić podczas kolejnej wizytacji. Zalecenie pozostaje w mocy.

4) Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Należy przeprowadzać okresowe przeglądy programów studiów i ich realizacji w sposób zapewniający diagnozowanie nieprawidłowości oraz wdrażanie działań naprawczych.

Stanowisko Uczelni

W Części III WPRS Wnioskodawca postuluje, „by powyższe zalecenie o charakterze naprawczym uznać za rekomendację wskazującą nowe możliwości doskonalenia jakości kształcenia”. Uczelnia zapewnia, że „przeprowadza okresowe przeglądy programów studiów

i ich realizacji w sposób zapewniający diagnozowanie nieprawidłowości oraz wdrażanie działań naprawczych, ale jednocześnie deklaruje, że zintensyfikuje swoje działania w tym zakresie”.
W części II WPRS Wnioskodawca podejmuje polemikę z Opinią ZNHiNT oraz Raportem z wizytacji opartą na trzech przesłankach:

- 1) brak skorelowania treści programowych z efektami uczenia się sformułowanymi dla poszczególnych przedmiotów wynikał stąd, iż „w świetle obowiązujących wówczas przepisów nie były one traktowane jako jedyny i wyłącznie właściwy sposób sporządzania opisu efektów w sylabusie danego przedmiotu”,
- 2) kontrola NIK w 2016 roku zakończyła się pozytywną oceną procesu kształcenia nauczycieli (w tym historii) na Uniwersytecie Gdańskim,
- 3) od roku akademickiego 2019/2020 na Wydziale Historycznym UG działa trzetapeowy system przeglądów programów studiów: Opiekun Kierunku – Rada Programowa Kierunku – Wydziałowy Zespół.

Stanowisko Prezydium PKA

W odpowiedzi na zalecenie Wnioskodawca zadeklarował, iż w roku akademickim 2019/2020 wprowadził trzetapeowy system przeglądów programów studiów. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie przedstawiono jednak dokumentów potwierdzających skuteczność funkcjonowania tego systemu.

Efekty działania trzetapeowego systemu przeglądów programów studiów będzie można stwierdzić podczas kolejnej wizytacji. Zalecenie pozostaje w mocy.

Biorąc pod uwagę podtrzymanie ocen kryterium 1, 2, 8 i 10, Prezydium PKA stwierdza, iż nie zostały spełnione warunki do zmiany wydanej wcześniej oceny pozytywnej na okres dwóch lat.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Uniwersytetu Gdańskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
05.07.2020

Krzysztof Diks